ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลพยุห์

ความเป็นมาของหมู่บ้านพยุห์

บ้านพยุห์ เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ ปรากฏหลักฐานสมัยกรุงศรีอยุธยา ในประมาณปีพุทธศักราช 2250 มีการอพยพมาจากถิ่นต่างๆ มาตั้งหลักฐานเป็นหมู่บ้านมาจากลาวเวียงจันทน์ มีชาวส่วย เขอ ลาว มีการย้ายถิ่นฐานออกไปบ้าง และมีผู้เข้ามาอยู่ใหม่จากบ้านดวนใหญ่ อำเภอวังหินปัจจุบัน บ้านกล้วยกว้าง อำเภอห้วยทับทัน มาจากบ้านลำดวน มาจากอำเภอเดชอุดม เมื่อมาตั้งหมู่บ้านครั้งแรกรวมกันตั้งชื่อหมู่บ้านครั้งแรกว่า **บ้านสระเกษ** การตั้งชื่อบ้านสระเกษ สาเหตุเพราะ ด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้านมีสระใหญ่ ริมฝั่งสระมีต้นเกษ (ต้นไม้ชนิดหนึ่งใบคล้ายใบเตยมีหนามแหลมมีดอกเป็นปลี เรียกว่า ต้นดอกเกษ) ขึ้นอยู่มากมายในริมสระใหญ่ มีป่าไม้หลายชนิดป่าไผ่อยู่หนาแน่น

การบันทึกประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านมีทั้งค้นคว้าจากประวัติของจังหวัดศรีสะเกษ และการบอกเล่าของคนเฒ่า คนแก่ที่อยู่ในพื้นที่ ที่เล่าสืบต่อกันมาถึงสาเหตุที่ได้เปลี่ยนชื่อจากบ้านสระเกษมาเป็นบ้านพยุห์นั้น จากคำบอกเล่าของนายสาย ศรีคราม (เกิดวันที่ 11 พฤษภาคม พุทธศักราช 2472) ปัจจุบันเป็น ประธานชมรมผู้สูงอายุเทศบาลตำบลพยุห์ บอกเล่าจากปู่ย่า ตายาย ได้เล่าต่อกันมาว่า วันหนึ่งในเวลาพลบค่ำ ได้เกิดฝนตกหนักเกิดลมแดง (พายุ) กระหน่ำจนถึงเที่ยงคืน พอรุ่งเช้าชาวบ้านได้พากันไฟจับปลาที่หนองน้ำด้านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน (อยู่ทางทิศตะวันออกของวัดพยุห์มงคลรัตนาราม หมู่ที่ 1) พบก่อไผ่ขนาดใหญ่ถูกถอนรากถอนโคนมาตกอยู่กลางหนอง ชาวบ้านจึงพากันเรียกหนองน้ำนี้ว่า หนองพายุ ต่อมาชาวบ้านสระเกษได้ประชุมกันตั้งชื่อบ้านใหม่ จากบ้านสระเกษเป็นบ้านพายุ คนเก่าแก่เรียกบ้านขะยุ ต่อมาเปลี่ยนเป็นบ้านพยุห์ ซึ่งแปลว่า การจัดขบวนทัพ เหล่าทัพ การเคลื่อนทัพ คิดว่าเป็นสิริมงคลต่อไปภายภาคหน้า สันนิษฐานว่าพื้นที่แห่งนี้ * พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัฐกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงใช้เป็นที่หยุดพักทัพ เมื่อคราวยกทัพไปปราบเขมร (พระอุทัยราชา) หลักฐานทางประวัติศาสตร์ คือ หนองสระใหญ่ ที่มีท่าน้ำช้าง และ ท่าน้ำม้า เพื่อให้ช้างศึก ม้าศึก ลงไปกินน้ำยามหยุดพักทัพ ในปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น **บ้านพยุห์**

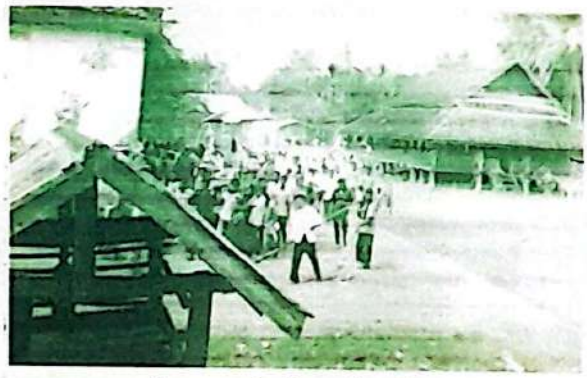
นายเสฏฐ์สันต์ อภัยศิล
นักจัดการงานทั่วไป

สแกนด้วย CamScanner

ในการปกครองบ้านพยุห์ เดิมผู้นำของหมู่บ้านที่ปรากฏ มีพระปทุม หลวงชำนิ ตาแสงจำปา ซึ่งเป็นต้นตระกูล "ศรีคราม" ขุนเพียรพยุห์เขต ซึ่งเป็นต้นตระกูล "กาละพัฒน์" กำนันภู พากเพียร กำนันตำบลพยุห์ ซึ่งเป็นผู้นำการปกครองในสมัยนั้นรวมเขตปกครองท้องที่ตำบลพรหมสวัสดิ์อยู่ด้วย

งานบุญจารีตประเพณีพื้นบ้าน

ศิลปวัฒนธรรม ประชาชนยังคงดำรงชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยกัน เป็นผู้รักความสงบมีความเอื้อเฟื้อและจริงใจกับคนทั่วไป รักอิสระและอยู่อย่างเรียบง่าย ประชากรส่วนใหญ่ยังเป็นสังคมเกษตรกรรม จึงอยู่กันแบบเครือญาตินับถือผู้อาวุโส อาศัยจารีตประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ประชากรพื้นบ้านชาวบ้านพยุห์ที่อยู่ในท้องที่ดั้งเดิมที่พูดภาษาไทยอีสานพูดสำเนียงออกลาวเยิ้นๆ เช่น ไป๊กิ๋นเข๊า (ไปกินข้าว) ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะท้องที่ในอำเภอพยุห์ไม่มากนัก ประเพณีท้องถิ่นปัจจุบันประชนชนในพื้นที่ยังยึดมั่นประเพณีเก่าที่สืบทอดกันมาช้านาน มีการจัดงานประเพณีในโอกาสต่าง ๆ เป็นประจำ เช่น งานลอยกระทง งานแห่เทียนเข้าพรรษา งานสงกรานต์ งานบุญบั้งไฟ งานบุญข้าวสลาก(งานบุญเดือนสิบ) งานบุญพระเวสหรืองานบุญมหาชาติ งานบุญข้าวจี่ บุญกฐินและบุญผ้าป่า เป็นต้น เนื่องจากงานประเพณีเหล่านี้คนอีสานจะใช้คำนำหน้าว่า "บุญ" เพื่อมุ่งทำนุบำรุงศาสนาหรือประกอบคุณความดีซึ่งลักษณะเด่นของชาวชนบทคือ ความสามัคคีช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี เมื่อยามมีเทศกาลต่าง ๆ ชาวชนบทจึงพูดเสมอว่า "ไปเอาบุญ"

ภาพขบวนแห่งานบุญกฐินวัดพยุห์ในอดีต

ภาพแห่พระเวสสันดรเข้าเมือง(บุญพระเวสเทศน์มหาชาติ งานบุญประเพณีชาวบ้านพยุห์ในอดีต)

งานประเพณีวันสงกรานต์ และขบวนฟ้อนรำของชาวบ้านพยุห์ในอดีต

นายเสฏฐ์สันต์ อภัยศิลา
นักจัดการงานทั่วไป

สแกนด้วย CamScanner

การศาสนา ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลพยุห์ มีผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99.45 จำนวนวัดที่พักสงฆ์ 3 แห่ง ผู้นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 0.32 จำนวนมัสยิด 1 แห่ง ผู้นับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ 0.22 จำนวนโบสถ์(ศาสนาคริสต์) - แห่ง ของประชากรทั้งหมด 4,029 คน จำนวนครัวเรือน 1,079 หลัง (ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2552)

พระอาจารย์รัตน์ พุทฺธปญฺโญ ในงานผูกพัทธสีมาอุโบสถวัดบ้านพยุห์ ตำบลพยุห์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 28-31 มีนาคม – 1 เมษายน 2505 ตรงกับแรม 8-12 ค่ำ เดือน 4

<u>การสร้างอุโบสถวัดบ้านพยุห์</u>

อุโบสถวัดบ้านพยุห์ เริ่มสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 โดยพระอาจารย์รัตน์ พุทฺธปญฺโญ (หลวงปู่รัตน์) วัดปทุมคงคา พระนคร เป็นผู้นำฝ่ายบรรพชิต ได้ชักชวนคณะสงฆ์และประชาชนฝ่ายพระนคร ธนบุรี ศรีสะเกษ ชาวบ้านพยุห์ ได้ร่วมกันจัดสร้างด้วยกำลังทรัพย์และกำลังกายของผู้มีศรัทธา รวมยอดบริจาคทรัพย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 - พ.ศ. 2504 รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 142,717.81 บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นสองพันเจ็ดร้อยสิบเจ็ดบาทแปดสิบเอ็ดสตางค์)

ภาพโรงเรียนอนุบาลพยุห์ในปัจจุบัน

โรงเรียนบ้านพยุห์ ก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2466

บ้านคูเมือง หมู่ที่ 3 ตำบลพยุห์ อำเภอพยุห์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ ตั้งบ้านเมื่อ ปีพุทธศักราช 2463 โดยมีพระอาจารย์สาลี เป็นผู้มาก่อตั้งหมู่บ้าน เดิมเป็นโรงช้างของเจ้าเมือง ที่มาพักผ่อนประจำ คนที่มาอยู่อพยพมาจากคุ้มวัดเจียงอี ต่อมาภรรยาเจ้าเมืองได้มาถึงแก่กรรมที่บ้านนี้

<u>การจัดตั้งสุขาภิบาลพยุห์</u>

ตามที่กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการสภาตำบลและราษฎรของตำบลพยุห์ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ มีความต้องการขอยกฐานะของท้องถิ่นให้เป็นสุขาภิบาล เพื่อเป็นการสนองความต้องการของราษฎรและเป็นการกระจายอำนาจให้ราษฎรในท้องถิ่นได้มีส่วนในการปกครองการบริหารตามระบอบประชาธิปไตย กระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ยกฐานะท้องถิ่นบางส่วนของตำบลพยุห์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสุขาภิบาลพ.ศ. 2495 ประกาศกระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2526 จัดตั้งเป็นสุขาภิบาล มีชื่อว่า "สุขาภิบาลพยุห์ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ" โดยมีพื้นที่รวม 6.39 ตารางกิโลเมตร ประชากร 4,015 คน บ้านเรือน 1,221 หลัง ร้านค้า 45 แห่ง โรงเรียน 2 แห่ง วัด 3 แห่ง รวมรายได้จากการประเมิน 427,700 บาท

ภาพขบวนแห่วันสงกรานต์ไปตามถนนทางหลวงสาย 211 ถนนศรีสะเกษ-กันทรลักษ์ และตลาดพยุห์สมัยเป็นสุขาภิบาลพยุห์

นายเสฏฐ์สันติ์ อภัยศิล
นักจัดการงานทั่วไป

สแกนด้วย CamScanner

การยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลพยุห์

หลังจากที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบบประชาธิปไตยในปี พ.ศ. 2475 แล้วได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2476 กำหนดให้เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นในปี พ.ศ. 2476 จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 และได้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลจนกระทั่งได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ซึ่งได้ใช้มาจนถึงปัจจุบันและล่าสุดได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542

ในปีพุทธศักราช 2542 รัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการเร่งรัดปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ การที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนาองค์กรปกส่วนท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารงานไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญให้เปลี่ยนแปลงไปเป็นเทศบาลตำบล โดยออกกฎหมายเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล เป็นผลให้สุขาภิบาลพยุห์ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลพยุห์ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เป็นต้นมา

ศาลเจ้าปู่
ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านพยุห์

พระพุทธรูปหลวงพ่อมงคลรัตน์
วัดพยุห์

ตราประจำเทศบาลตำบลพยุห์

วิสัยทัศน์เทศบาลตำบลพยุห์

เทศบาลตำบลพยุห์ เมืองน่าอยู่
คู่คุณธรรม นำสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

นายเสฏฐ์ลันติ์ อภัยศิลา
นักจัดการงานทั่วไป

สแกนด้วย CamScanner

ข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลพยุห์

ลักษณะที่ตั้ง อาณาเขต และเขตการปกครองเทศบาลตำบลพยุห์ ตั้งอยู่บนถนนสาย 211 ศรีสะเกษ-กันทรลักษ์ มีเนื้อที่ทั้งหมด 6.39 กิโลเมตร หรือ 3,993 ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ 620 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดศรีสะเกษ ที่อยู่ลาย 211 เป็นระยะทาง 20 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ - เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์
- เขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำแย

ทิศใต้ ติดกับ - เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์
- เขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำแย

ทิศตะวันออก ติดกับ - เขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำแย
- เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์

ทิศตะวันตก ติดกับ - เขตองค์การบริหารส่วนตำบลพยุห์

เทศบาลตำบลพยุห์เป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่อาณาเขตครอบคลุมหมู่บ้านจำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, หมู่ที่ 3, หมู่ที่ 6, หมู่ที่ 8, หมู่ที่ 13 ซึ่งใน 5หมู่บ้านนี้ เทศบาลได้จัดแบ่งชุมชนเป็น 9 ชุมชน ได้แก่

ศาลเจ้าปู่
ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านพยุห์

หมู่ที่ 1 บ้านพยุห์ ประกอบด้วย

1. ชุมชนศาลเจ้าปู่
2. ชุมชนร่วมใจพัฒนา

เสาไม้หลักเมือง
ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านคูเมือง

หมู่ที่ 3 บ้านคูเมือง ประกอบด้วย

3. ชุมชนคูเมือง
4. ชุมชนทุ่งเรืองทอง

หมู่ที่ 6 บ้านโนนพยอม ประกอบด้วย

5. ชุมชนโนนพยอม

หมู่ที่ 8 บ้านพยุห์ ประกอบด้วย

6. ชุมชนอนามัย
7. ชุมชนดอนกระต่าย (บางส่วน)

หมู่ที่ 13 บ้านพยุห์ ประกอบด้วย - ชุมชนดอนกระต่าย (บางส่วน)

8. ชุมชนไปรษณีย์
9. ชุมชนปู่ตา

การปฏิรูประบบการบริหารราชการ โดยการกระจายอำนาจ สู่ท้องถิ่นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการเปิดกว้าง เพื่อการมีส่วนร่วมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นการปกครองในระดับที่เหมาะสมที่สามารถจะรวบรวมความต้องการ สวัสดิการที่แท้จริงของประชาชน เป็นหลักประกันการพัฒนาประเทศในหน่วยย่อยและหน่วยใหญ่ให้เป็นไปอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็นแก่นกลางที่รวบรวมความต้องการของประชาชน การแสดงออกของประชาชน และการตอบสนองต่อนโยบายของรัฐที่สำคัญเทศบาลตำบลพยุห์

สแกนด้วย CamScanner